

Syntax

OPAKOVÁNÍ

syntaktické vztahy



syntaktické vztahy



ZMNOŽENÍ

= zmnožení syntaktické pozice

syntaktické vztahy



ZMNOŽENÍ

= zmnožení syntaktické pozice

- koordinace

syntaktické vztahy



ZMNOŽENÍ

= zmnožení syntaktické pozice

- **koordinace**
- **adordinace (apozice)**

syntaktické vztahy



ZÁVISLOST

= vztah syntaktické závislosti

ZMNOŽENÍ

= zmnožení syntaktické pozice

- koordinace
- adordinace (apozice)

syntaktické vztahy



ZÁVISLOST

= vztah syntaktické závislosti

- **dominance** = subordinace
= determinace

ZMNOŽENÍ

= zmnožení syntaktické pozice

- **koordinace**
- **adordinace** (apozice)

OPAKOVÁNÍ

- *Šér Chán nejobávanější tvor džungle Mauglího nenáviděl.*
- *Nejobávanější tvor džungle Šér Chán Mauglího nenáviděl.*
- *Rádi navštívujeme hrady zámky skanzeny a zříceniny.*
- *Letos jsme navštívili hrad Přimda nejstarší dochovaný kamenný hrad v Čechách.*
- *Při rýmě nemám chuť ani na pivo ani na cigaretu.*
- *Při rýmě nemám chuť na jídlo ani na zmrzlinu.*
- *Náš oblíbený autor psal zajímavě ale pomalu.*

OPAKOVÁNÍ

- *Šér Chán, nejobávanější tvor džungle, Mauglího nenáviděl.*
- *Nejobávanější tvor džungle Šér Chán Mauglího nenáviděl.*
- *Rádi navštívujeme hrady zámky skanzeny a zříceniny.*
- *Letos jsme navštívili hrad Přimda nejstarší dochovaný kamenný hrad v Čechách.*
- *Při rýmě nemám chuť ani na pivo ani na cigaretu.*
- *Při rýmě nemám chuť na jídlo ani na zmrzlinu.*
- *Náš oblíbený autor psal zajímavě ale pomalu.*

OPAKOVÁNÍ

- Šér Chán, nejobávanější tvor džungle, Mauglího nenáviděl.
- *Nejobávanější tvor džungle Šér Chán Mauglího nenáviděl.*
- *Rádi navštívujeme hrady zámky skanzeny a zříceniny.*
- *Letos jsme navštívili hrad Přimda nejstarší dochovaný kamenný hrad v Čechách.*
- *Při rýmě nemám chuť ani na pivo ani na cigaretu.*
- *Při rýmě nemám chuť na jídlo ani na zmrzlinu.*
- *Náš oblíbený autor psal zajímavě ale pomalu.*

OPAKOVÁNÍ

- Šér Chán, nejobávanější tvor džungle, Mauglího nenáviděl.
- *Nejobávanější tvor džungle Šér Chán Mauglího nenáviděl.*
- *Rádi navštívujeme hrady zámky skanzeny a zříceniny.*
- *Letos jsme navštívili hrad Přimda nejstarší dochovaný kamenný hrad v Čechách.*
- *Při rýmě nemám chuť ani na pivo ani na cigaretu.*
- *Při rýmě nemám chuť na jídlo ani na zmrzlinu.*
- *Náš oblíbený autor psal zajímavě ale pomalu.*

OPAKOVÁNÍ

- Šér Chán, nejobávanější tvor džungle, Mauglího nenáviděl.
- Nejobávanější tvor džungle Šér Chán Mauglího nenáviděl.
- *Rádi navštívujeme hrady zámky skanzeny a zříceniny.*
- Letos jsme navštívili hrad Přimda nejstarší dochovaný kamenný hrad v Čechách.
- Při rýmě nemám chuť ani na pivo ani na cigaretu.
- Při rýmě nemám chuť na jídlo ani na zmrzlinu.
- Náš oblíbený autor psal zajímavě ale pomalu.

OPAKOVÁNÍ

- Šér Chán, nejobávanější tvor džungle, Mauglího nenáviděl.
- Nejobávanější tvor džungle Šér Chán Mauglího nenáviděl.
- *Rádi navštěvujeme hrady, zámky, skanzeny a zříceniny.*
- Letos jsme navštívili hrad Přimda nejstarší dochovaný kamenný hrad v Čechách.
- Při rýmě nemám chuť ani na pivo ani na cigaretu.
- Při rýmě nemám chuť na jídlo ani na zmrzlinu.
- Náš oblíbený autor psal zajímavě ale pomalu.

OPAKOVÁNÍ

- Šér Chán, nejobávanější tvor džungle, Mauglího nenáviděl.
- Nejobávanější tvor džungle Šér Chán Mauglího nenáviděl.
- Rádi navštívujeme hrady, zámky, skanzeny a zříceniny.
- *Letos jsme navštívili hrad Přimda nejstarší dochovaný kamenný hrad v Čechách.*
- Při rýmě nemám chuť ani na pivo ani na cigaretu.
- Při rýmě nemám chuť na jídlo ani na zmrzlinu.
- Náš oblíbený autor psal zajímavě ale pomalu.

OPAKOVÁNÍ

- Šér Chán, nejobávanější tvor džungle, Mauglího nenáviděl.
- Nejobávanější tvor džungle Šér Chán Mauglího nenáviděl.
- Rádi navštívujeme hrady, zámky, skanzeny a zříceniny.
- *Letos jsme navštívili hrad Přimda, nejstarší dochovaný kamenný hrad v Čechách.*
- Při rýmě nemám chuť ani na pivo ani na cigaretu.
- Při rýmě nemám chuť na jídlo ani na zmrzlinu.
- Náš oblíbený autor psal zajímavě ale pomalu.

OPAKOVÁNÍ

- *Šér Chán, nejobávanější tvor džungle, Mauglího nenáviděl.*
- *Nejobávanější tvor džungle Šér Chán Mauglího nenáviděl.*
- *Rádi navštívujeme hrady, zámky, skanzeny a zříceniny.*
- *Letos jsme navštívili hrad Přimda, nejstarší dochovaný kamenný hrad v Čechách.*
- *Při rýmě nemám chuť ani na pivo ani na cigaretu.*
- *Při rýmě nemám chuť na jídlo ani na zmrzlinu.*
- *Náš oblíbený autor psal zajímavě ale pomalu.*

OPAKOVÁNÍ

- *Šér Chán, nejobávanější tvor džungle, Mauglího nenáviděl.*
- *Nejobávanější tvor džungle Šér Chán Mauglího nenáviděl.*
- *Rádi navštívujeme hrady, zámky, skanzeny a zříceniny.*
- *Letos jsme navštívili hrad Přimda, nejstarší dochovaný kamenný hrad v Čechách.*
- *Při rýmě nemám chuť ani na pivo, ani na cigaretu.*
- *Při rýmě nemám chuť na jídlo ani na zmrzlinu.*
- *Náš oblíbený autor psal zajímavě ale pomalu.*

OPAKOVÁNÍ

- Šér Chán, nejobávanější tvor džungle, Mauglího nenáviděl.
- Nejobávanější tvor džungle Šér Chán Mauglího nenáviděl.
- Rádi navštívujeme hrady, zámky, skanzeny a zříceniny.
- Letos jsme navštívili hrad Přimda, nejstarší dochovaný kamenný hrad v Čechách.
- Při rýmě nemám chuť ani na pivo, ani na cigaretu.
- Při rýmě nemám chuť na jídlo ani na zmrzlinu.
- Náš oblíbený autor psal zajímavě ale pomalu.

OPAKOVÁNÍ

- Šér Chán, nejobávanější tvor džungle, Mauglího nenáviděl.
- Nejobávanější tvor džungle Šér Chán Mauglího nenáviděl.
- Rádi navštěvujeme hrady, zámky, skanzeny a zříceniny.
- Letos jsme navštívili hrad Přimda, nejstarší dochovaný kamenný hrad v Čechách.
- Při rýmě nemám chuť ani na pivo, ani na cigaretu.
- Při rýmě nemám chuť na jídlo ani na zmrzlinu.
- Náš oblíbený autor psal zajímavě ale pomalu.

OPAKOVÁNÍ

- *Šér Chán, nejobávanější tvor džungle, Mauglího nenáviděl.*
- *Nejobávanější tvor džungle Šér Chán Mauglího nenáviděl.*
- *Rádi navštívujeme hrady, zámky, skanzeny a zříceniny.*
- *Letos jsme navštívili hrad Přimda, nejstarší dochovaný kamenný hrad v Čechách.*
- *Při rýmě nemám chuť ani na pivo, ani na cigaretu.*
- *Při rýmě nemám chuť na jídlo ani na zmrzlinu.*
- *Náš oblíbený autor psal zajímavě ale pomalu.*

OPAKOVÁNÍ

- *Šér Chán, nejobávanější tvor džungle, Mauglího nenáviděl.*
- *Nejobávanější tvor džungle Šér Chán Mauglího nenáviděl.*
- *Rádi navštívujeme hrady, zámky, skanzeny a zříceniny.*
- *Letos jsme navštívili hrad Přimda, nejstarší dochovaný kamenný hrad v Čechách.*
- *Při rýmě nemám chuť ani na pivo, ani na cigaretu.*
- *Při rýmě nemám chuť na jídlo ani na zmrzlinu.*
- *Náš oblíbený autor psal zajímavě, ale pomalu.*

OPAKOVÁNÍ

- *Karla žere noviny a cupuje koberec.*
- *Karla žere banán ale nežere jahody.*
- *Karla žere suchý chleba i rohlíky i housky.*
- *Karla mi sežrala kus koberce ba dokonce veliký kus koberce!*
- *Brzo ráno buď spí anebo žere krabici.*
- *Snaží se mě brzo probudit a proto mi skáče do postele.*



OPAKOVÁNÍ

- *Karla žere noviny a cupuje koberec.*
- *Karla žere banán ale nežere jahody.*
- *Karla žere suchý chleba i rohlíky i housky.*
- *Karla mi sežrala kus koberce ba dokonce veliký kus koberce!*
- *Brzo ráno buď spí anebo žere krabici.*
- *Snaží se mě brzo probudit a proto mi skáče do postele.*



OPAKOVÁNÍ

- *Karla žere noviny a cupuje koberec.*
- *Karla žere banán ale nežere jahody.*
- *Karla žere suchý chleba i rohlíky i housky.*
- *Karla mi sežrala kus koberce ba dokonce veliký kus koberce!*
- *Brzo ráno buď spí anebo žere krabici.*
- *Snaží se mě brzo probudit a proto mi skáče do postele.*



OPAKOVÁNÍ

- *Karla žere noviny a cupuje koberec.*
- *Karla žere banán, ale nežere jahody.*
- *Karla žere suchý chleba i rohlíky i housky.*
- *Karla mi sežrala kus koberce ba dokonce veliký kus koberce!*
- *Brzo ráno buď spí anebo žere krabici.*
- *Snaží se mě brzo probudit a proto mi skáče do postele.*



OPAKOVÁNÍ

- *Karla žere noviny a cupuje koberec.*
- *Karla žere banán, ale nežere jahody.*
- *Karla žere suchý chleba i rohlíky i housky.*
- *Karla mi sežrala kus koberce ba dokonce veliký kus koberce!*
- *Brzo ráno buď spí anebo žere krabici.*
- *Snaží se mě brzo probudit a proto mi skáče do postele.*



OPAKOVÁNÍ

- *Karla žere noviny a cupuje koberec.*
- *Karla žere banán, ale nežere jahody.*
- *Karla žere suchý chleba i rohlíky i housky.*
- *Karla mi sežrala kus koberce ba dokonce veliký kus koberce!*
- *Brzo ráno buď spí anebo žere krabici.*
- *Snaží se mě brzo probudit a proto mi skáče do postele.*



OPAKOVÁNÍ

- *Karla žere noviny a cupuje koberec.*
- *Karla žere banán, ale nežere jahody.*
- *Karla žere suchý chleba i rohlíky i housky.*
- *Karla mi sežrala kus koberce ba dokonce veliký kus koberce!*
- *Brzo ráno buď spí anebo žere krabici.*
- *Snaží se mě brzo probudit a proto mi skáče do postele.*



OPAKOVÁNÍ

- *Karla žere noviny a cupuje koberec.*
- *Karla žere banán, ale nežere jahody.*
- *Karla žere suchý chleba i rohlíky i housky.*
- *Karla mi sežrala kus koberce, ba dokonce veliký kus koberce!*
- *Brzo ráno buď spí anebo žere krabici.*
- *Snaží se mě brzo probudit a proto mi skáče do postele.*



OPAKOVÁNÍ

- *Karla žere noviny a cupuje koberec.*
- *Karla žere banán, ale nežere jahody.*
- *Karla žere suchý chleba i rohlíky i housky.*
- *Karla mi sežrala kus koberce, ba dokonce veliký kus koberce!*
- *Brzo ráno buď spí anebo žere krabici.*
- *Snaží se mě brzo probudit a proto mi skáče do postele.*



OPAKOVÁNÍ

- *Karla žere noviny a cupuje koberec.*
- *Karla žere banán, ale nežere jahody.*
- *Karla žere suchý chleba i rohlíky i housky.*
- *Karla mi sežrala kus koberce, ba dokonce veliký kus koberce!*
- *Brzo ráno buď spí, anebo žere krabici.*
- *Snaží se mě brzo probudit a proto mi skáče do postele.*



OPAKOVÁNÍ

- *Karla žere noviny a cupuje koberec.*
- *Karla žere banán, ale nežere jahody.*
- *Karla žere suchý chleba i rohlíky i housky.*
- *Karla mi sežrala kus koberce, ba dokonce veliký kus koberce!*
- *Brzo ráno buď spí, anebo žere krabici.*
- *Snází se mě brzo probudit a proto mi skáče do postele.*



OPAKOVÁNÍ

- *Karla žere noviny a cupuje koberec.*
- *Karla žere banán, ale nežere jahody.*
- *Karla žere suchý chleba i rohlíky i housky.*
- *Karla mi sežrala kus koberce, ba dokonce veliký kus koberce!*
- *Brzo ráno buď spí, anebo žere krabici.*
- *Snází se mě brzo probudit, a proto mi skáče do postele.*



cvičení: *ani*

- slučovací poměr → bez čárky

Není mu rady ani pomoci.

- jiný poměr → čárka

Byla pořádná tma, ani měsíc nesvítí. ← stupňovací poměr

- dokonce ani

cvičení: *ani*

- *Takový vývoj situace nikdo nečekal ani já ne.*
- *Neměl s sebou peníze ani kreditku.*
- *Filip nebyl filmová hvězda dokonce ani filmový herec.*
- *Nedokázala jsem si to představit ani domyslet.*

cvičení: *ani*

- *Takový vývoj situace nikdo nečekal, ani já ne.*
 - *Neměl s sebou peníze ani kreditku.*
 - *Filip nebyl filmová hvězda, dokonce ani filmový herec.*
 - *Nedokázala jsem si to představit ani domyslet.*
-
- !!! není ostrá a objektivně stanovitelná hranice – prostřednictvím čárky lze signalizovat význam, který chceme danému spojení dát (zda prosté slučování, či stupňování)

cvičení: *ani* – *ani*

- dvojitý spojovací výraz

→ *ani* stojí před oběma výrazy, čárka před druhým výrazem

Hugo ze sebe batoh nesundal ani v kanceláři, ani v hospodě.

Tak velkou želvu jsme nemohli ani zabít, ani zbavit krunýře.

!!! čárka před prvním *ani* se píše v případě přístavku

Učíte se dobře, ani pomalu, ani rychle.

vícenásobné užití *ani*

- a) stojí-li *ani* i před prvním výrazem → čárka před každým dalším *ani*
Neměli jsme s sebou ani jídlo, ani stan, ani mapu.
- b) není-li první výraz uvozen *ani* → čárka se nepíše
Neměli jsme s tebou jídlo ani stan ani mapu.

cvičení: *ani*

Nechtělo se mi ani spát ani vstávat.

Tohle pivo je dobré ani sladké ani kyselé.

Nemám ráda sladké ani kyselé pivo.

Nemám ráda ani sladké ani kyselé pivo.

Nechce se mi ani pracovat ani psát disertaci ani se učit na zkoušku.

Nechce se mi pracovat ani psát disertaci ani se učit na zkoušku.

Polévka nebyla horká ani teplá!

Přišel včas ani brzo ani pozdě.

cvičení: *ani*

Nechtělo se mi ani spát, ani vstávat.

Tohle pivo je dobré ani sladké ani kyselé.

Nemám ráda sladké ani kyselé pivo.

Nemám ráda ani sladké ani kyselé pivo.

Nechce se mi ani pracovat ani psát disertaci ani se učit na zkoušku.

Nechce se mi pracovat ani psát disertaci ani se učit na zkoušku.

Polévka nebyla horká ani teplá!

Přišel včas ani brzo ani pozdě.

cvičení: *ani*

Nechtělo se mi ani spát, ani vstávat.

Tohle pivo je dobré ani sladké ani kyselé.

Nemám ráda sladké ani kyselé pivo.

Nemám ráda ani sladké ani kyselé pivo.

Nechce se mi ani pracovat ani psát disertaci ani se učit na zkoušku.

Nechce se mi pracovat ani psát disertaci ani se učit na zkoušku.

Polévka nebyla horká ani teplá!

Přišel včas ani brzo ani pozdě.

cvičení: *ani*

Nechtělo se mi ani spát, ani vstávat.

Tohle pivo je dobré, ani sladké, ani kyselé.

Nemám ráda sladké ani kyselé pivo.

Nemám ráda ani sladké ani kyselé pivo.

Nechce se mi ani pracovat ani psát disertaci ani se učit na zkoušku.

Nechce se mi pracovat ani psát disertaci ani se učit na zkoušku.

Polévka nebyla horká ani teplá!

Přišel včas ani brzo ani pozdě.

cvičení: *ani*

Nechtělo se mi ani spát, ani vstávat.

Tohle pivo je dobré, ani sladké, ani kyselé.

Nemám ráda sladké ani kyselé pivo.

Nemám ráda ani sladké ani kyselé pivo.

Nechce se mi ani pracovat ani psát disertaci ani se učit na zkoušku.

Nechce se mi pracovat ani psát disertaci ani se učit na zkoušku.

Polévka nebyla horká ani teplá!

Přišel včas ani brzo ani pozdě.

cvičení: *ani*

Nechtělo se mi ani spát, ani vstávat.

Tohle pivo je dobré, ani sladké, ani kyselé.

Nemám ráda sladké ani kyselé pivo.

Nemám ráda ani sladké ani kyselé pivo.

Nechce se mi ani pracovat ani psát disertaci ani se učit na zkoušku.

Nechce se mi pracovat ani psát disertaci ani se učit na zkoušku.

Polévka nebyla horká ani teplá!

Přišel včas ani brzo ani pozdě.

cvičení: *ani*

Nechtělo se mi ani spát, ani vstávat.

Tohle pivo je dobré, ani sladké, ani kyselé.

Nemám ráda sladké ani kyselé pivo.

Nemám ráda ani sladké ani kyselé pivo.

Nechce se mi ani pracovat ani psát disertaci ani se učit na zkoušku.

Nechce se mi pracovat ani psát disertaci ani se učit na zkoušku.

Polévka nebyla horká ani teplá!

Přišel včas ani brzo ani pozdě.

cvičení: *ani*

Nechtělo se mi ani spát, ani vstávat.

Tohle pivo je dobré, ani sladké, ani kyselé.

Nemám ráda sladké ani kyselé pivo.

Nemám ráda ani sladké, ani kyselé pivo.

Nechce se mi ani pracovat ani psát disertaci ani se učit na zkoušku.

Nechce se mi pracovat ani psát disertaci ani se učit na zkoušku.

Polévka nebyla horká ani teplá!

Přišel včas ani brzo ani pozdě.

cvičení: *ani*

Nechtělo se mi ani spát, ani vstávat.

Tohle pivo je dobré, ani sladké, ani kyselé.

Nemám ráda sladké ani kyselé pivo.

Nemám ráda ani sladké, ani kyselé pivo.

Nechce se mi ani pracovat ani psát disertaci ani se učit na zkoušku.

Nechce se mi pracovat ani psát disertaci ani se učit na zkoušku.

Polévka nebyla horká ani teplá!

Přišel včas ani brzo ani pozdě.

cvičení: *ani*

Nechtělo se mi ani spát, ani vstávat.

Tohle pivo je dobré, ani sladké, ani kyselé.

Nemám ráda sladké ani kyselé pivo.

Nemám ráda ani sladké, ani kyselé pivo.

Nechce se mi ani pracovat, ani psát disertaci, ani se učit na zkoušku.

Nechce se mi pracovat ani psát disertaci ani se učit na zkoušku.

Polévka nebyla horká ani teplá!

Přišel včas ani brzo ani pozdě.

cvičení: *ani*

Nechtělo se mi ani spát, ani vstávat.

Tohle pivo je dobré, ani sladké, ani kyselé.

Nemám ráda sladké ani kyselé pivo.

Nemám ráda ani sladké, ani kyselé pivo.

Nechce se mi ani pracovat, ani psát disertaci, ani se učit na zkoušku.

Nechce se mi pracovat ani psát disertaci ani se učit na zkoušku.

Polévka nebyla horká ani teplá!

Přišel včas ani brzo ani pozdě.

cvičení: *ani*

Nechtělo se mi ani spát, ani vstávat.

Tohle pivo je dobré, ani sladké, ani kyselé.

Nemám ráda sladké ani kyselé pivo.

Nemám ráda ani sladké, ani kyselé pivo.

Nechce se mi ani pracovat, ani psát disertaci, ani se učit na zkoušku.

Nechce se mi pracovat ani psát disertaci ani se učit na zkoušku.

Polévka nebyla horká ani teplá!

Přišel včas ani brzo ani pozdě.

cvičení: *ani*

Nechtělo se mi ani spát, ani vstávat.

Tohle pivo je dobré, ani sladké, ani kyselé.

Nemám ráda sladké ani kyselé pivo.

Nemám ráda ani sladké, ani kyselé pivo.

Nechce se mi ani pracovat, ani psát disertaci, ani se učit na zkoušku.

Nechce se mi pracovat ani psát disertaci ani se učit na zkoušku.

Polévka nebyla horká ani teplá!

Přišel včas ani brzo ani pozdě.

cvičení: *ani*

Nechtělo se mi ani spát, ani vstávat.

Tohle pivo je dobré, ani sladké, ani kyselé.

Nemám ráda sladké ani kyselé pivo.

Nemám ráda ani sladké, ani kyselé pivo.

Nechce se mi ani pracovat, ani psát disertaci, ani se učit na zkoušku.

Nechce se mi pracovat ani psát disertaci ani se učit na zkoušku.

Polévka nebyla horká, ani teplá!

Přišel včas ani brzo ani pozdě.

cvičení: *ani*

Nechtělo se mi ani spát, ani vstávat.

Tohle pivo je dobré, ani sladké, ani kyselé.

Nemám ráda sladké ani kyselé pivo.

Nemám ráda ani sladké, ani kyselé pivo.

Nechce se mi ani pracovat, ani psát disertaci, ani se učit na zkoušku.

Nechce se mi pracovat ani psát disertaci ani se učit na zkoušku.

Polévka nebyla horká, ani teplá!

Přišel včas ani brzo ani pozdě.

cvičení: *ani*

Nechtělo se mi ani spát, ani vstávat.

Tohle pivo je dobré, ani sladké, ani kyselé.

Nemám ráda sladké ani kyselé pivo.

Nemám ráda ani sladké, ani kyselé pivo.

Nechce se mi ani pracovat, ani psát disertaci, ani se učit na zkoušku.

Nechce se mi pracovat ani psát disertaci ani se učit na zkoušku.

Polévka nebyla horká, ani teplá!

Přišel včas, ani brzo, ani pozdě.

syntaktické vztahy



ZÁVISLOST

= vztah syntaktické závislosti

- **dominance** = subordinace
= determinace

ZMNOŽENÍ

= zmnožení syntaktické pozice

- **koordinace**
- **adordinace** (apozice)

závislost

- vztah mezi členy na různých úrovních
= **dominance** (= subordinace = determinace)
- formálně signalizováno **hypotaxí** = mluvnickou závislostí
- u VČ vzniká syntagma (skladební dvojice)
- u vět vzniká hypotaktické souvětí

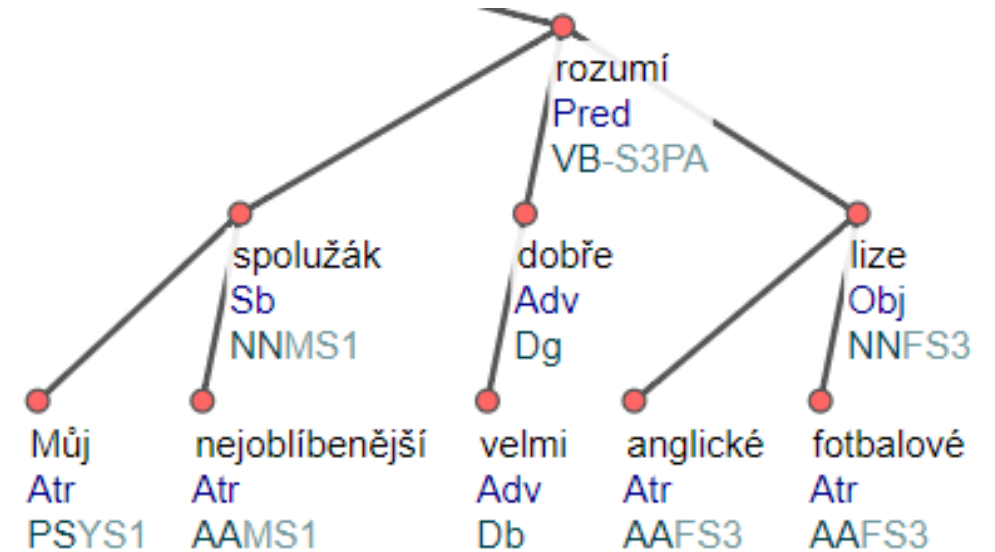
závislost

- **rozvíjející výraz**

- mluvnicky podřízený = dominovaný

- **rozvíjený výraz**

- mluvnicky nadřazený = dominující



- *Můj nejoblíbenější spolužák velmi dobře rozumí anglické fotbalové lize.*

- *lize* = rozvíjející (podřízený) vzhledem k *rozumí*
- *anglické* a *fotbalové* = rozvíjející (podřízené) vzhledem k *lize*
- *rozumí* = rozvíjený vůči *spolužák*, *dobře* a *lize*
- *lize* = rozvíjený (nadřazený) vzhledem k *anglické* a *fotbalové*

závislost (dominance)



morfologicky vyjádřena

- kongruence = shoda
- rekce = řízenost

morfologicky nevyjádřena

- adjunkce = přimykání

kongruence

- rozvíjející výraz přebírá (kopíruje) od rozvíjeného některé **gramatické** kategorie
- shodný atribut (přívlastek)
 - pád: *velká hlava, velkou hlavu, velké hlavě ...*
 - číslo: *velká hlava, velké hlavy*
 - rod: *velká hlava, velký mozek, velké pokušení*

kongruence

- rozvíjející výraz přebírá (kopíruje) od rozvíjeného některé **gramatické** kategorie
- predikát (přísudek)
 - osoba: ***já piju, ty piješ, on pije***
 - číslo: ***tiskárna tiskne, tiskárny tisknou***
 - jmenný rod (jen u participií): ***muž přišel, žena přišla, dítě přišlo***

rekce

- **pád** rozvíjejícího výrazu je diktován rozvíjeným výrazem
- objekt (předmět)
 - *napsal dopis, napsala dopis, napsali dopis, napíšu dopis, napsat dopis*
 - vždy akuzativ
 - *pomůžu rodičům, pomohl rodičům, pomohli rodičům*
 - vždy dativ

rekce

- **pád** rozvíjejícího výrazu je diktován rozvíjeným výrazem
- atribut neshodný
 - **ne všechny neshodné atributy jsou rekční**
 - *sud piva, sudy piva, o sudech piva, se sudem piva*
 - vždy genitiv

adjunkce

- forma rozvíjejícího výrazu **nesouvisí** s rozvíjeným výrazem (není jím nijak diktována), je dána **sémantikou**
- tzn. závislost dominovaného členu není formálně (v jeho tvaru) vyjádřena
- adverbialé (přísllovečné určení)
 - *napsal pozdě, napsala pozdě, napsali pozdě, napsal jsem pozdě, napsat pozdě*
 - *přespal v domě, přespala v domě, přespali v domě, přespal jsem v domě, přespát v domě*
 - předložkový lokál
 - *přespal za domem, přespala za domem, přespali za domem, přespal jsem za domem, přespát za domem*
 - předložkový instrumentál

adjunkce

- forma rozvíjejícího výrazu **nesouvisí** s rozvíjeným výrazem (není jím nijak diktována), je dána **sémantikou**
- tzn. závislost dominovaného členu není formálně (v jeho tvaru) vyjádřena
- atribut neshodný (ne vždy)
 - *cesta kolem domu, o cestách kolem domu, cesty kolem domu, bez cest kolem domu*
 - předložkový genitiv
 - *cesta před domem, o cestách před domem, cesty před domem, bez cest před domem*
 - předložkový instrumentál

adjunkce VS rekce

- rozhoduje valence
- *chodit s Frantou* ← rekce (řízení)
- *chodit s holí* ← adjunkce (přimykání)
- *chodit po lese* ← adjunkce (přimykání)

adjunkce VS rekce

- rozhoduje valence
- *chodit s Frantou* ← rekce (řízení)
- *chodit s holí* ← adjunkce (přimykání)
- *chodit po lese* ← adjunkce (přimykání)

shrnutí syntaktických vztahů

- <https://www.youtube.com/watch?v=IVStyT4nHDs>